

Monitor Digitale Zorg

Digitale zorg binnen de intramurale ouderenzorg

Kernpunten

- In 2024 worden toezichthoudende technieken, zoals bewegingssensoren, persoonsalarmering en GPS, vaak ingezet binnen de intramurale ouderenzorg.
- Verpleegkundigen en verzorgenden werkzaam in deze sector zijn over het algemeen positiever over de impact van digitale zorg dan verpleegkundigen en verzorgenden in het algemeen.
- Bij de zorgprocessen informatievoorziening en assessment en diagnostiek lijkt vooral nog ruimte om zorg vaker digitaal aan te bieden.

Intramurale zorg is de zorg die cliënten ontvangen gedurende een onafgebroken verblijf in een instelling (1). Het gaat om zorg in een verpleeghuis of verzorgingshuis, instelling voor gehandicapten of instelling voor cliënten met langdurige psychische problemen. Vanaf 2015 valt deze zorg voornamelijk onder de Wet langdurige zorg (Wlz). Uit cijfers van Zorgverzekeraars Nederland blijkt dat 195.785 mensen op 1 januari 2024 intramurale zorg ontvingen (2). Iets meer dan de helft hiervan bestond uit mensen die beschermd woonden en intensieve dementiezorg kregen (100.472). Daarnaast stonden op 1 augustus 2025 bijna 18.000 mensen op de wachtlijst voor verpleeghuiszorg (3). De zorg heeft te maken met uitdagingen zoals vergrijzing, oplopende tekorten op de arbeidsmarkt en hogere zorgkosten. Onder meer vanuit het Integraal Zorgakkoord worden technologie en digitalisering als middel gezien om de zorg toegankelijk, kwalitatief en betaalbaar te houden (4). Ook binnen de intramurale ouderenzorg

wordt de urgentie gezien om zorg anders in te richten (5) en wordt veel gebruikgemaakt van digitale zorg (6)(7).

Monitor Digitale Zorg

De Monitor Digitale Zorg (8) meet ieder jaar het gebruik van digitale zorg en de ervaringen hiermee onder panels van zorgverleners (artsen, en verpleegkundigen en verzorgenden) en zorggebruikers (mensen uit de algemene bevolking en mensen met een chronische ziekte). De resultaten hiervan zijn te vinden op een interactief dashboard (9). In de kennisnotitie behorend bij de Monitor Digitale Zorg 2024 (10) is de methodologie van de Monitor beschreven, en wordt een toelichting gegeven op de digitale toepassingen^a en maatschappelijke uitdagingen^b die in 2024 zijn onderzocht. Om de resultaten van de Monitor Digitale Zorg 2024 verder inzichtelijk te maken op sectorniveau, zijn de resultaten voor verpleegkundigen en verzorgenden werkzaam in drie zorgsectoren in afzonderlijke factsheets gepresenteerd. Dit zijn de sectoren [wijkverpleging](#), [gehandicaptenzorg](#) en [intramurale ouderenzorg](#). Deze factsheet biedt specifiek inzicht in het gebruik van een aantal digitale zorgtoepassingen, en de ervaringen hiermee in het licht van een aantal maatschappelijke uitdagingen binnen de intramurale ouderenzorg^c. De informatie is gebaseerd op de respons van deelnemers aan het Nivel panel Verpleging & Verzorging (11) (zie 'Methode Monitor Digitale Zorg' aan het eind van deze factsheet).

^a Digitale communicatie, patiënt/cliëntportaal, telemonitoring, digitale medicatieondersteuning, toezichthoudende technieken en zorgrobots.

^b Attitude, arbeidsmarktuiddagingen, kwaliteit van zorg, regie van de cliënt, toegankelijkheid en organiseerbaarheid van zorg.

^c Werkzaam in een verpleeghuis/verzorgingshuis/zorgcentrum/kleinschalige woonvoorziening/geriatrische revalidatie.

Bewegingssensoren en persoonsalarmering worden het meest gebruikt in de intramurale ouderenzorg

In tabel 1 is het gebruik van digitale zorgtoepassingen weergegeven voor verpleegkundigen en verzorgenden werkzaam in de intramurale ouderenzorg en voor alle verpleegkundigen en verzorgenden van het panel. Bijna alle verpleegkundigen en verzorgenden werkzaam binnen de intramurale ouderenzorg (96%) maakten in 2024 gebruik van bewegingssensoren en persoonsalarmering. Het gebruik door deze groep ligt hiermee aanzienlijk hoger dan het gebruik onder alle verpleegkundigen en verzorgenden van het panel.

Ook het percentage verpleegkundigen en verzorgenden in de intramurale ouderenzorg dat gebruikmaakte van een cliëntportaal was hoog (86,7%), al was het iets lager dan voor alle verpleegkundigen en verzorgenden (89,7%). Deze resultaten dienen met enige voorzichtigheid te worden geïnterpreteerd, vanwege de soms kleine aantallen respondenten^d.

Er is ook gekeken naar verschillen over de tijd (niet opgenomen in de tabel). Het gebruik van videobellen, cliëntportaal en akoestische of videobewaking in de intramurale ouderenzorg is in 2024 significant lager dan in de 12 maanden daarvoor, terwijl het gebruik van digitale schriftelijke communicatie, elektronische bedmat, GPS en inactiviteitsmelders juist significant is toegenomen.

Tabel 1. Gebruik van digitale toepassingen in 2024 door verpleegkundigen en verzorgenden werkzaam in de intramurale ouderenzorg en door het gehele panel verpleegkundigen en verzorgenden

	Verpleegkundigen en verzorgenden intramurale ouderenzorg		Gehele panel verpleegkundigen en verzorgenden	
	N	Percentage	N	Percentage
Bewegingssensor	96	96.0 [^]	225	59.4
Persoonsalarmering	96	96.0 [^]	378	73.8
Cliëntportaal	78	86.7 [*]	471	89.7
GPS	65	65.7 [^]	166	38.8
Digitale schriftelijke communicatie	60	63.8	362	63.4
Digitale medicijncontrole	53	58.2 [^]	252	52.2
Elektronische bedmat	42	42.0 [^]	109	29.2
Akoestische of videobewaking	41	41.0	195	43.5
Digitale medicijn dispenser	29	31.9	197	31.0
Videobellen	28	29.8 [*]	221	39.2
Inactiviteitsmelders	26	26.0 [^]	66	17.4
Zorgrobots	17	18.9 [^]	50	13.6
Slim incontinentiemateriaal	17	17.0 [^]	45	11.9
Telemonitoring	10	10.1 [*]	155	18.7

[^] percentage significant hoger dan totaal

^{*} percentage significant lager dan totaal

^d De verschillen tussen de sector en het panel, en tussen de twee meetjaren, zijn getoetst op significantie met regressieanalyses en gewogen logistische regressie. Veranderingen worden als statistisch significant beschouwd wanneer de p-waarde kleiner is dan 0,05.

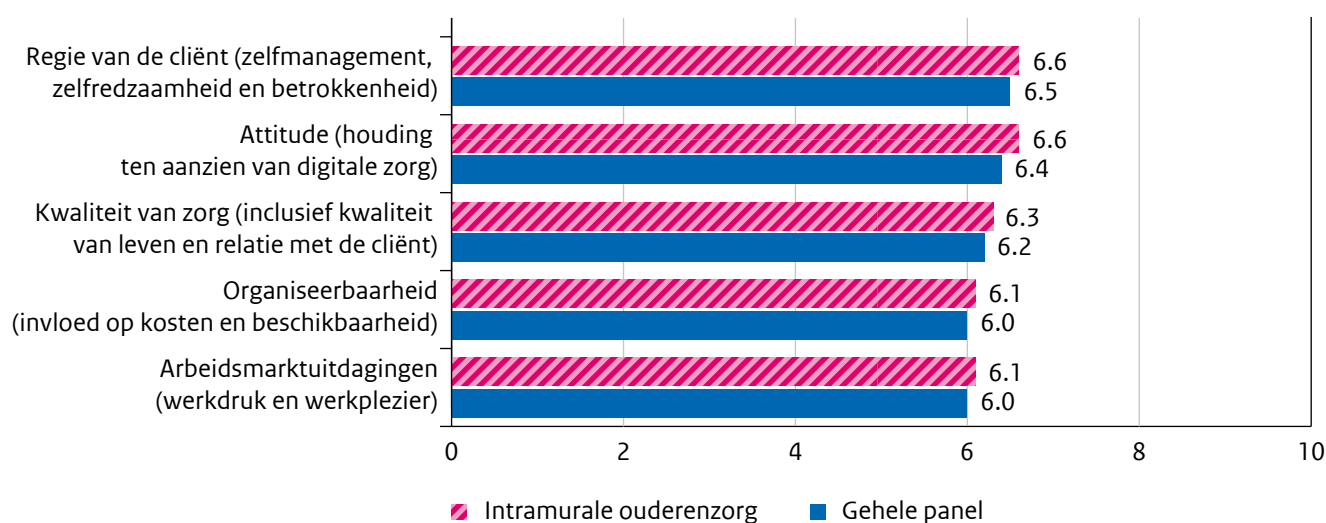
Verpleegkundigen en verzorgenden intramurale ouderenzorg gematigd positief over digitale zorg

Verpleegkundigen en verzorgenden werkzaam binnen de intramurale ouderenzorg zijn gematigd positief, met een gemiddelde score van 6,3 op een schaal van 0 tot 10 (minimum – maximum: 5,2 – 7,5) over de (verwachte) impact van digitale zorgtoepassingen op verschillende maatschappelijke uitdagingen (zie figuur 1). De impact op de regie van de cliënt wordt het best beoordeeld (gemiddeld een 6,6). Binnen deze sector is men relatief het minst positief over de impact op de

arbeidsmarktuitedagingen en op de organiseerbaarheid van zorg (beide gemiddeld een 6,1). De impact van digitale zorgtoepassingen op alle maatschappelijke uitdagingen wordt iets hoger gewaardeerd door verpleegkundigen en verzorgenden werkzaam binnen de intramurale ouderenzorg dan door verpleegkundigen en verzorgenden in het algemeen.

Vergeleken met 2023, zijn verpleegkundigen en verzorgenden werkzaam in de intramurale ouderenzorg in 2024 positiever over de impact van digitale zorgtoepassingen op de maatschappelijke uitdagingen. Dit gaat met name om arbeidsmarktuitedagingen en op regie van de cliënt.

Figuur 1. Gemiddelde scores van (verwachte) impact van digitale zorgtoepassingen op maatschappelijke uitdagingen, gegeven door verpleegkundigen en verzorgenden in het algemeen (gehele panel; blauw) en door verpleegkundigen en verzorgenden werkzaam in de intramurale ouderenzorg (rood), met een schaal van 0 (zeer negatief) tot 10 (zeer positief)

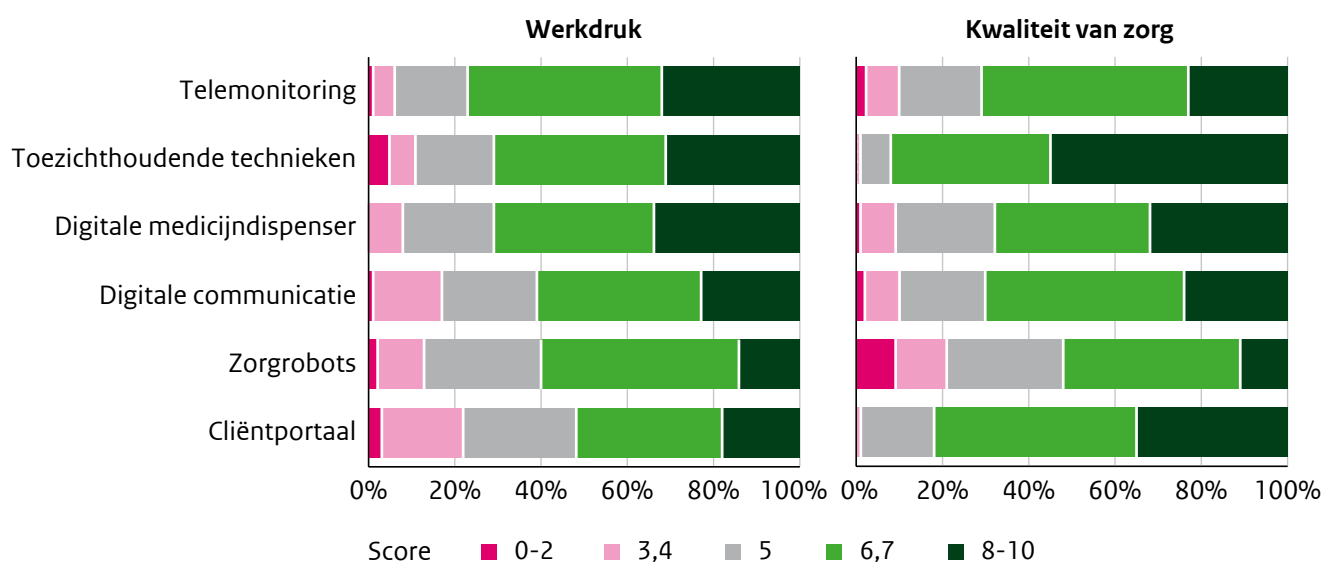

Impact op werkdruk en kwaliteit van zorg lijkt positief

Digitale zorg kan bijdragen aan het aanpakken van maatschappelijke uitdagingen als oplopende tekorten op de arbeidsmarkt, waarbij het van belang is aandacht te hebben voor de hoge werkdruk onder professionals en een gelijkblijvende of hogere kwaliteit van zorg. Hieronder worden ‘werkdruk’ en ‘kwaliteit van zorg’ verder uitgelicht. De (verwachte) impact van digitale zorgtoepassingen op de werkdruk wordt met een gemiddelde van 6,3 gematigd positief beoordeeld. Op toepassingsniveau is te zien dat verpleegkundigen en verzorgenden werkzaam in

de intramurale ouderenzorg het minst positief zijn over de (verwachte) impact van het cliëntportaal, zorgrobots en digitale communicatie, waarbij tussen de 50 en 60% een score van 6 of hoger geeft (figuur 2, linker paneel). Men is met name positief over telemonitoring, digitale medicijndispensers en toezichthoudende technieken, waarbij ongeveer 1 op de 3 (31-34%) zelfs een score van 8 of hoger geeft. Een vergelijkbaar beeld is te zien bij de impact van de digitale zorgtoepassingen op kwaliteit van zorg (figuur 2, rechter paneel). De verpleegkundigen en verzorgenden binnen deze sector beoordelen de impact hierop van zorgrobots relatief laag en die van toezichthoudende technieken (zeer) hoog.

Figuur 2. De (verwachte) impact van digitale zorgtoepassingen op werkdruk (linker paneel) en kwaliteit van zorg (rechter paneel) door verpleegkundigen en verzorgenden in de intramurale ouderenzorg^e

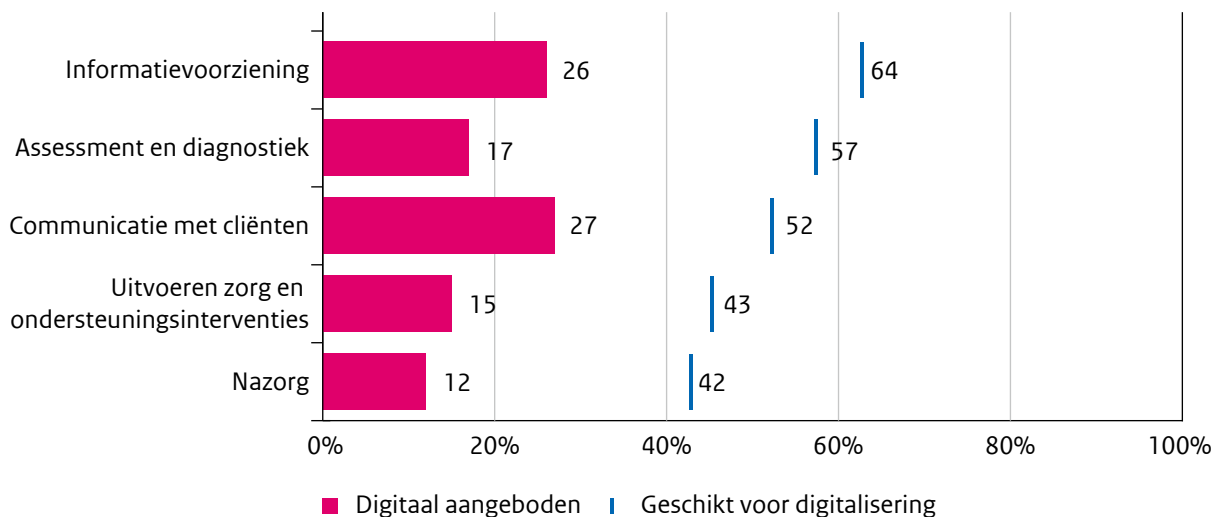
^e De (verwachte) impact op werkdruk en kwaliteit van zorg zijn uitgevraagd op een schaal van 0 tot 10, waarbij 0 staat voor verhoging van de werkdruk en voor verlaging van de kwaliteit (negatief) en 10 voor verlaging van de werkdruk en voor verhoging van de kwaliteit (positief).

Mogelijkheden voor digitalisering van informatievoorziening en assessment en diagnostiek

Niet elk zorgproces is even geschikt voor digitalisering. Aan verpleegkundigen en verzorgenden is daarom voor enkele zorgprocessen gevraagd om te beoordelen hoe geschikt zij deze vinden voor digitalisering. Zij werden gevraagd dit te beoordelen voor de processen: informatievoorziening, assessment en diagnostiek (bijvoorbeeld het invullen van vragenlijsten), communicatie (consult) met cliënten (en/of mantelzorgers), uitvoeren van zorg- en ondersteuningsinterventies, en nazorg. Daarnaast is uitgevraagd in hoeverre zij deze zorg digitaal hebben aangeboden in de afgelopen 12 maanden. Zo wordt inzichtelijk waar de meeste ruimte lijkt voor verdere digitalisering en digitaal zorgaanbod.

Verpleegkundigen en verzorgenden in de intramurale ouderenzorg vinden informatievoorziening en assessment en diagnostiek het meest geschikt voor digitalisering (te zien aan de percentages bij de verticale streepjes in figuur 3). Nazorg en het uitvoeren van zorg- en ondersteuningsinterventies worden als het minst geschikt beoordeeld. Bij alle zorgprocessen is het percentage dat al digitaal is verleend (de gekleurde balk in figuur 3) een stuk lager. Opvallend is dat juist bij die processen die in hoge mate als geschikt worden beoordeeld voor digitalisering (informatievoorziening, en assessment en diagnostiek), de meeste ruimte lijkt om zorg verder te digitaliseren of digitaal aan te bieden. De beoordeling van de processen door alle verpleegkundigen en verzorgenden in het gehele panel is redelijk vergelijkbaar.

Figuur 3. Het percentage van de zorgprocessen in 2024 dat volgens verpleegkundigen en verzorgenden binnen de intramurale ouderenzorg geschikt is voor digitalisering (verticale streepje), afgezet tegen het percentage dat in de afgelopen 12 maanden digitaal werd uitgevoerd (gekleurde balk)

Beschouwing

De bestaande arbeidstekorten, maar ook de vergrijzing van de arbeidspopulatie zelf (12), maken de noodzaak om te innoveren evident. Digitale hulpmiddelen kunnen een belangrijke rol spelen in het ondersteunen van verpleegkundigen en verzorgenden werkzaam in de intramurale ouderenzorg.

Uit de monitor Digitale Zorg blijkt dat, ten opzichte van alle verpleegkundigen en verzorgenden in het panel, verpleegkundigen en verzorgenden binnen de intramurale ouderenzorg vaker digitale dubbele medicijncontrole,

zorgrobots en verscheidene toezichthoudende technieken inzetten. Ook zijn zij doorgaans iets positiever dan gemiddeld over de impact van digitale toepassingen op maatschappelijke uitdagingen. Er zijn binnen deze sector wat verschuivingen te zien over tijd, zowel op het gebruik van digitale zorgtoepassingen als in de houding ten aanzien van digitale zorg. Op dit moment is hiervoor geen verklaring. De Monitor Digitale Zorg onderzoekt momenteel de stand van zaken over 2025. Hierin kan ook onderzocht worden hoe deze verschuivingen zich verder ontwikkelen.

In de intramurale ouderenzorg lijkt met name bij de zorgprocessen informatievoorziening en assessment en diagnostiek nog ruimte om zorg vaker digitaal aan te bieden. Deze bevindingen wijken niet erg af ten opzichte van het gehele panel, al zal een gepersonaliseerde aanpak binnen sectoren (en zeker ook binnen zorgorganisaties) raadzaam zijn. Dat betekent dat bij zowel zorgverleners als de ouderen en hun naasten geïdentificeerd moet worden waar de grootste behoefte aan is, waar winst te behalen is, en waarvoor het meest draagvlak is.

Om optimaal gebruik te maken van digitale zorgtoepassingen en zorg die daarvoor geschikt is te digitaliseren, is het nodig behoefte-gestuurd vanuit de organisatie te werk te gaan. Daarnaast is het nodig te identificeren op welk niveau er ingezet moet worden om het gebruik van bestaande digitale zorgtoepassingen beter in te bedden in de organisatie:

- Bestaande digitale zorgtoepassingen beschikbaar maken binnen de organisatie (in- of aankopen);
- Werknemers faciliteren bij het gebruik van beschikbaar aanbod (implementatie-strategie en ondersteuning bij het gebruik);
- Cliënten stimuleren en faciliteren (ondersteunen) om hier gebruik van te maken.

Op elk niveau zijn veel ontwikkelingen gaande en zijn er partijen die hierbij kunnen ondersteunen, zoals Anders werken in de zorg (13) en Vilans (14). Beroepsverenigingen en/of belangenbehartigers in de intramurale ouderenzorg zien technologie die zich richt op tijdsbesparing als belangrijk speerpunt, evenals (of wellicht dankzij) het behouden of bevorderen van zelfredzaamheid. Ook zetten zij zich in voor kostendekkende, structurele financiering. Programma's als 'Zorgvernieuwing in versnelling' vormen een belangrijke motor achter implementatie en opschaling van digitale zorgtoepassingen in de intramurale ouderenzorg. De Monitor Digitale Zorg blijft de ontwikkelingen rondom het gebruik van en ervaringen met digitale zorg volgen. Alle resultaten van de Monitor Digitale Zorg zijn te vinden op een [interactief dashboard](#).

Methode Monitor Digitale Zorg

Deze factsheet is onderdeel van de Monitor Digitale Zorg, die het gebruik van, en ervaringen met digitale zorg onder zorgverleners en zorggebruikers jaarlijks monitort. Voor deze factsheet is specifiek gekeken naar de uitkomsten voor verpleegkundigen en verzorgenden werkzaam binnen de intramurale ouderenzorg, en hoe deze zich verhouden tot de uitkomsten voor alle respondenten binnen het Nivel panel Verpleging & Verzorging. In 2024 hebben 579 verpleegkundigen en verzorgenden uit het panel de vragenlijst ingevuld (over de 12 aaneengesloten maanden in 2023 en 2024). Zij waren werkzaam in de wijkverpleging (n=175), de intramurale ouderenzorg (n=100), een algemeen ziekenhuis (n=92), een huisartsenpraktijk (n=88), de gehandicaptenzorg (n=55), een academisch ziekenhuis (n=24), de GGZ (n=41) of elders (n=4). Deze verdeling over de sectoren is niet geheel representatief voor de beroepsgroep als geheel. Daarom is gewogen op sector. Binnen de groep respondenten werkzaam in de intramurale ouderenzorg waren er ongeveer evenveel verzorgenden (n=40) als verpleegkundigen (n=37). Daarnaast was er een groep respondenten (n=23) waarvan beroepen varieerden van verpleegkundig specialist, kwaliteitsverpleegkundige tot coördinerend verzorgende. Voor meer informatie over de Monitor en het panel, zie de [kennisnotitie](#) behorend bij de Monitor Digitale Zorg 2024. De verschillen tussen de sector en het gehele panel, en tussen de twee meetjaren, zijn getoetst op significantie met regressieanalyses en gewogen logistische regressie. Veranderingen werden als statistisch significant beschouwd wanneer de p-waarde kleiner was dan 0,05. Deze factsheet is besproken met een aantal relevante stakeholders uit het veld. Deze gesprekken zijn gebruikt voor duiding van de bevindingen en verrijking van de beschouwing.

Literatuur

1. <https://www.monitorlangdurigezorg.nl/begrippen/intramurale-zorg>
2. <https://www.zn.nl/app/uploads/2024/06/Rapport-Wachlijsten-Verpleeghuiszorg-Q1-2024-DEF.pdf>
3. <https://www.zorgcijfersdatabank.nl/toelichting/wachlijstinformatie/wachlijstinformatie-wlz>
4. *Integraal Zorgakkoord: 'Samen werken aan gezonde zorg' | Rapport | Rijksoverheid.nl. 2022;*
Available from: <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2022/09/16/integraal-zorgakkoord-samen-werken-aan-gezonde-zorg>.
5. <https://open.overheid.nl/documenten/ronl-63e851f8e45b8662a4d04b1d5832b98231d40670/pdf>
6. <https://www.igj.nl/publicaties/rapporten/2025/06/05/digitale-zorg-bij-zeer-grote-zorgaanbieders>
7. <https://www.zonmw.nl/sites/zonmw/files/2023-10/Eindrapport-technologie-in-de-LZ-ZonMw.pdf>
8. RIVM. Monitor Digitale Zorg. Available from: <https://www.rivm.nl/digitalezorg/publicaties>
9. <https://www.vzinfo.nl/digitale-zorg/monitor-digitale-zorg>
10. <https://www.rivm.nl/publicaties/monitor-digitale-zorg-2024>
11. <https://www.nivel.nl/nl/panels-en-registraties/nivel-panel-verpleging-en-verzorging>
12. <https://www.volksgezondheitoekomstverkenning.nl/vtv-2024/zorg-sociaal-domein>
13. <https://anderswerkenindezorg.nl/>
14. <https://www.vilans.nl/wat-doen-we/projecten/zorgvernieuwing-in-versnelling>

Auteurs

Eva Alblas (RIVM)
Lilian van Tuyl (Nivel)
Ankie de Bekker (RIVM)
Jelle Keuper (Nivel)
Miel Vugts (RIVM)
Maria Villalobos (NeLL)
Karlijn Leenaars (RIVM)

Dit is een uitgave van:

**Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu**

Postbus 1 | 3720 BA Bilthoven
www.rivm.nl

december 2025

De zorg voor morgen
begint vandaag

Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu
Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

